

GENUSFORSKNING + KONSTNÄRLIG FORSKNING = SANT

Konst och vetenskap har alltid varit sammantvinnade verksamheter. Konsten har traditionellt ofta uppvisat samma sorts objektiva anspråk som den traditionella vetenskapen. Flera av de -ismer som konstarnas historiskt genomlevt, från ”impressionism” till ”realism” av olika slag, har handlat om avancerade försök att förmedla kunskaper om ting och händelser, utan att samtidigt förstöra dem med sin egen handpåläggning.

På liknande sätt har både konsten och vetenskapen – åtminstone inom vissa områden discipliner – ofta ifrågasatt de objektivistiska anspråken, och räknat de emotionella och situationsbundna dimensionerna som avgörande. Den självreflexiva blicken är lika central hos en teoretiker som Donna Haraway som hos en konstnär som Sophie Calle, när hon i verket ”Take Care of Yourself” låter en mångfacetterad undersökning veckla ut sig kring ett göra-slutbrev hon fått av sin älskare.

I detta temanummer vill vi inventera relationerna mellan feministiska och konstnärliga traditioner – och mellan genusforskning och konstnärlig forskning. Hur tänker konst och genusvetenskap genom varandra? Hur ser den genusorienterade konstnärliga forskning ut, som pågår idag? Vilka problem och metoder är gemensamma och vilka skiljelinjer finns?

Allt är att vinna på utbytet. När den konstnärliga verksamheten ges möjlighet att artikulera sina val och processer, i förhållande till de praktiker som genusforskningen utvecklat, skärps den kollektiva blicken på det egna skapandet. Konsten blir bättre. Genusvetenskapen å sin sida är i akut behov av ett konstnärligt blodomlopp, för att hålla kvar sin kreativitet i en era av kringskärande näthat och krav på ”meriterande internationella artiklar”. Vi måste lära oss känna igen alla nya Hélène Cixous, alla varianter *écritures féminines* som hör framtiden till.

Ekonomi spelar alltid roll, och att fältet ”konstnärlig forskning” sedan ett tiotal år är etablerat, både på konstnärliga högskolor och som ansökningskategori hos Vetenskapsrådet, är av stor betydelse. Konst fortsätter att skapas utanför universitetet. Att det också mitt i den akademiska motorvägen öppnats en smal fil för processer av en mer prövande, långsam och sant experimenterande art är nästan osannolikt. I en tid när rationalism och ekonomism även ansätter konstnärliga institutioner och förlag, med ett minskat utrymme för det olönsamma som följd, blir en sådan fil särskilt viktig.

I redaktionen var vi lätt anspända inför arbetet med detta nummer. Det är

knappast givet att konstnärlig forskning ska redovisas just i skriftlig form, eller att översättningsarbetet mellan konstnärligt uttryck i ton, gest, form, och skrivet ord ens är möjligt att genomföra. Dessa begränsningar satte stopp för en del intressanta embryon. Likaledes existerar inga givna, synkade bedömningskriterier. Det innebär bland annat att kriterierna anpassats mer efter varje artikels specifika metodval och intentioner. Granskarna visade större kompetens än vi vågat drömma om vad gäller att anta denna uppgift.

Texterna i numret är lika brokiga som vår illustratör Anna Giertz regnbågsvirvel på omslaget. Skribenterna kommer från litteraturens, teaterns och bildkonstens områden, liksom från en konstnärligt inriktad genusforskning. Formerna varierar. Poeten och genusvetaren Hanna Hallgrens artikel ger en intensiv erfarenhet av *diktens* förmåga att performativt förmedla – nästan vara – kunskap om sorg. Annica Karlsson-Rixon och Lena Martinsson väljer att i *dialogform* undersöka likartade problem, rörande sådant som översättning och makt, som de stött på i sina konstnärliga respektive etnologiska projekt i Ryssland respektive Pakistan. Konstnären Karin Hanssons reflektioner över Husby-projektet *Performing the common* fungerar som grund för en *teoretisk reflektion* över konstforskning som ”deltagande metodologi”, och Kristina Hagström-Ståhl ger en unikt omsorgsfull *problematiserande redogörelse* för de processer som ledde fram till en ”genusmedveten gestaltning” av *Fröken Julie*.

Utöver dessa artiklar rymmer numret ett rimmat ”tal” om sårbarhet som Ulrika

Dahl gav på g12-konferensen, ett Frispel som presenterar konceptet ”Abort n’go”, ett par svar på tidigare artiklar, samt en gnistrande satellitkrets kring sociologen Karin Widerbergs klassiska text om ”minnesarbete” – en feministisk metod för att arbeta med minnen, som inspirerat såväl konstnärliga som genusvetenskapliga arbeten sedan publiceringen 1995.

Med detta hälsar vi en gång för alla den genusorienterade konstnärliga forskningen välkommen in i tidskriftens sammanhang. Vi hoppas att läsningen ska inspirera till nya tankar och samarbeten!

Redaktionen

Anna Lundberg, Emma Stollo, Amelie Björck